

2026-01-08

Utbildningsdepartementet

Magnus Lundberg
079-00 63 412
magnus.lundberg@tco.se

Remissyttrande över promemorian Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

U2025/01933

Tjänstemännens centralorganisation, TCO, har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar*. TCO lämnar kommentarer och synpunkter på de förslag eller konsekvenser av förslagen som är av särskilt intresse för TCO.

TCO avstår från att svara på remisserna avseende Universitetskanslersämbetets delrapport En översyn av bestämmelserna i antagningsregistret, och Universitetskanslersämbetets slutrapport En översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

Inledning

TCO vill inledningsvis betona att uppgifter som finns i belastningsregistret typiskt sett är mycket integritetskänsliga och stor hänsyn måste tas till detta i varje lagstiftningsinitiativ.

TCO ser att det finns situationer och arbetsplatser där uppgifter om lagöverträdelse är av betydelse och måste behandlas, men vid en intresseavvägning väger rätten till den personliga integriteten tungt.

TCO:s grundinställning är att en person som gjort sig skyldig till brottslighet och sedan avtjänat sitt straff ska kunna verka och arbeta i samhället under samma förutsättningar som andra. Att kunna utbilda sig, och att få och behålla ett arbete kan på ett positivt sätt bidra till en bättre återgång och anpassning till det vanliga livet. Det är lagstiftarens uppgift att ge goda förutsättningar för personer att i första hand bli bedömda utifrån sina yrkesmässiga och personliga meriter och minska risken för att uteslutas från arbetsmarknaden enbart på grund av ett brottsligt förflutet.

Ju fler personuppgifter som är i omlopp, desto större är risken för att dessa personuppgifter kan komma på avvägar, särskilt mot bakgrund

av att det också är olika regelverk med olika skyddsbestämmelser som blir tillämpliga i olika situationer. TCO anser att det är problematiskt att genomföra så många förändringar på så kort tid som sammantaget föreslagits den senaste tiden.

Den ökade omfattningen av register- och bakgrundskontroller har enligt TCO inte vägts upp med ett ändamålsenligt skydd för den personliga integriteten i arbetslivet.

TCO efterfrågar en tydlig och rättssäker intresseavvägning i lag mellan å ena sidan arbetsgivares befogade intresse av att under vissa omständigheter övervaka och kontrollera och å andra sidan arbetssökande och arbetstagares rätt till skydd för sin personliga integritet. TCO anser att en sådan reglering bör innefatta ett förbud för arbetsgivare att utan stöd i lag kräva att arbetssökande och arbetstagare ska uppvisa eget utdrag från belastningsregistret.

4.1 Vilka utbildningar som leder till behörighet till vissa yrken inom skolväsendet ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

TCO tillstyrker förslaget, men TCO vill samtidigt anföra att det finns risk för viss begreppsförvirring genom språkbruket i de föreslagna regleringarna.

I promemorian föreslås genomgående formuleringen ”utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården” i alla de författningsändringar som föreslås. Samtidigt krävs det inte idag någon särskild behörighet för att anställas som studie- och yrkesvägledare, och det är heller inte idag ett legitimationsyrke.

TCO uppmanar regeringen att ta hänsyn till detta i den fortsatta beredningen av ärendet.

4.2 Vilka utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

TCO tillstyrker förslaget. I syfte att säkerställa ett enhetligt och förutsebart system anser TCO det vara rimligt att samtliga högskoleutbildningar som leder till examina som ligger till grund för legitimation enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659) omfattas av systemet med belastningsregisterkontroll.

4.4 Avskiljande av studenter som dömts för vissa brott

För ett utförligare resonemang om frågan om avskiljande av studenter som dömts för vissa brott vill TCO hänvisa till TCO:s remissyttrande över promemorian Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126).

5 Ingen skyldighet för domstolar att meddela lärosäten om domar som kan leda till avskiljande enligt den nya avskiljandegrunden

TCO delar uppfattningen i promemorian om att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta lärosäten om domar som kan leda till avskiljande från högskoleutbildning, då en sådan skyldighet torde innebära en omfattande administrativ börda för de allmänna domstolarna samtidigt som det är ytterst osäkert om skyldigheten är praktiskt möjlig att leva upp till.

TCO delar också uppfattningen om att det inte heller bör införas någon ny möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret. TCO instämmer i såväl Utbildningsdepartementets som utredningens bedömning¹ om att det inte är lämpligt att lärosäten ska ges sådan tillgång för att löpande kunna kontrollera om studenter har dömts för brott, då en sådan ordning skulle innebära ett långt större integritetsintrång än vad som kan anses motiverat.

6 Behandlingen av personuppgifter är förenlig med dataskyddsregleringen

I promemorian bedöms integritetsrisken för den enskilde vara begränsad, med motiveringen att utdraget endast visar om en sökande förekommer eller inte förekommer i registret för relevant brottslighet – inte vilka brott personen eventuellt har begått. TCO delar inte denna bedömning, utan anser att även det faktum att en person förekommer i belastningsregistret är en uppgift med högt skyddsvärde, och det särskilt mot bakgrund av att det handlar om ett begränsat antal särskilt allvarliga brott. Det är dessutom viktigt att beakta att ett stort antal personer inom Universitets- och högskolerådet och lärosätena kommer att ha tillgång till uppgifterna, och att de i vissa fall även kan behöva diarieföras. Detta ökar risken för otillbörlig spridning och också risken för en negativ påverkan på

¹ SOU 2021:83

den enskildes personliga integritet. TCO uppmanar regeringen att ta hänsyn till detta i den fortsatta beredningen av ärendet.

Therese Svanström
Ordförande

Magnus Lundberg
Jurist